

ONORATĂ

INSTANȚĂ

STRATEGIA NAȚIONALĂ ANTICORUPȚIE 2012-2015, PRELUNGITĂ PÂNĂ ÎN 2017

POLICY PAPER

7 octombrie 2015

Învățând din rezultatele misiunilor de evaluare SNA din ultimii 2 ani, Strategia Națională Anticorupție 2012-2015 urmează să fie prelungită până în 2017, context în care ar trebui să urmărească atingerea următoarelor obiective specifice:

- consolidarea poziției consilierului de etică în instituție și ajustarea codurilor de etică, astfel încât să devină veritabile instrumente de management al integrității, nu un nivel suplimentar de sancțiuni disciplinare;
- îmbunătățirea capacității de management al vulnerabilităților, cuplată cu aplicarea sistemului de control managerial intern, astfel încât rapoartele aferente să devină instrumente de învățare instituțională și de ajustare a culturii organizaționale;
- introducerea procedurilor de asigurare a protecției avertizorilor de integritate și de prevenire a situațiilor de pantuflaj, astfel încât instituțiile să aibă la îndemână propriile mecanisme de corecție a suspiciunilor și/sau riscurilor de corupție;
- îmbunătățirea mecanismelor de transparență decizională (inclusiv acces la informații și date deschise) și prevenire a conflictelor de interese (inclusiv incompatibilități și declarații de avere), pentru a crește încrederea publicului și reputația instituțiilor;
- includerea societăților comerciale cu capital de stat și a regiilor autonome în cercul subiecților SNA (tradițional circumscris doar instituțiilor publice), pentru a facilita creșterea competitivității României pe piețele europene, îmbunătățirea reputației firmelor românești în contextul noilor raportări non-financiare, respectiv extinderea mecanismelor preventive în sectorul de afaceri.

Misiunile de evaluare SNA din primele două runde au scos în evidență o serie de neajunsuri la care trebuie să răspundă viitoarea Hotărâre de Guvern privind prelungirea SNA. Alături de un mecanism de ajustare a planului de acțiune pentru perioada 2016-2017, conform misiunilor de evaluare aferente celei de-a treia runde (care se va desfășura, probabil, în 2016), Hotărârea Guvernului va trebui să țină cont de următoarele deficiențe identificate deja „la talpa țării,” în timpul primelor două runde de evaluare:

- lipsa unor proceduri, metodologii, registre legate de corecta aplicare a legislației existente (coduri și consiliere de etică, declararea averilor, intereselor și cadourilor, prevenirea conflictelor de interese, incompatibilităților și pantuflajului, acces la informații și transparență decizională, protecția avertizorilor, respectiv distribuirea aleatorie a dosarelor/sarcinilor);
- lipsa unor mecanisme eficiente de comunicare internă sau externă, de cele mai multe ori cauzate de
- lipsa personalului calificat și a pregătirii profesionale, lipsa spațiilor și a resurselor (dintre care se disting salarizarea inadecvată și procedurile necompetitive de recrutare sau contractare).

Notăm, în acest sens, că ar fi benefică includerea sistemului de control managerial intern în lista măsurilor preventive anticorupție, pentru că toate aceste deficiențe ar fi putut fi identificate ca vulnerabilități.

AUTORI

Codru Vrabie și Paul Chioveanu

cu sprijinul: Alina Calistru, Daniel Chirilă și Anca Matic

DESPRE NOI

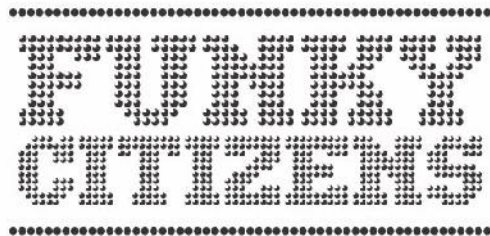
FUNKY CITIZENS este o organizație non-guvernamentală, independentă și apolitică, fondată în anul 2012. Ne dorim să construim instrumente de advocacy bazate pe cercetare, pe date concrete și pe facilitățile oferite de comunicarea online. Instrumentele noastre au scopul de a fi educaționale și să ducă la acțiune, încurajând cetățenii să se implice în inițiative de responsabilizare a guvernării în care pot vedea și avea impact. Agregând și educând cetățeni "Funky" în jurul acestor instrumente, credem că putem construi înțelegerea și capitalul uman necesare pentru a crea o democrație mai participativă, responsabilă și transparentă în România

Acest policy paper a fost dezvoltat în cadrul platformei www.onoratainstanta.ro, dezvoltată de asociația Funky Citizens cu sprijinul Programului pentru Statul de Drept în Europa de Sud-Est al Fundației Konrad Adenauer.

CONTACT

Bd. Pache Protopopescu 9, București

www.funky.org // weare@funkycitizens.org

Echipa de proiect s-a străduit ca toate datele cuprinse în acest raport să fie oficiale și corecte. Toate datele sunt verificate până la momentul Septembrie 2015. Cu toate acestea, dacă observați inadvertențe sau erori, vă rugăm să ne contactați. Apreciem orice critică constructivă ☺

www.funkycitizens.org

#1 CONTEXT

ABREVIERI

ANI—Agenția Națională de Integritate
CE—Comisia Europeană
CNAICCO—Consiliul Național de Acțiune Împotriva Corupției și Crimei Organizate
DEIA—Direcția Etică, Integritate și Anticorupție din cadrul MDRAP
DGA—Direcția Generală Anticorupție din cadrul Ministerului Afacerilor Interne
DNA—Direcția Națională Anticorupție din cadrul Ministerului Public
GRECO—Grupul Statelor Împotriva Corupției, afiliat Consiliului Europei
ICCJ—Înalta Curte de Casație și Justiție
MDRAP—Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
MCV—Mecanismul de Cooperare și Verificare al Comisiei Europene pentru România și Bulgaria
OGP—Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă (*Open Government Partnership*)
PNA—Parchetul Național Anticorupție
POCA—Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020
POCU—Programul Operațional Capacitate Umană 2014-2020
PODCA—Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative 20107-2013
SNA—Strategia Națională Anticorupție
UNCAC—Convenția ONU Împotriva Corupției

Actuala [Strategie Națională Anticorupție 2012-2015](#), construită participativ, printr-un proces de consultări care a durat o bună parte din anul 2011, arată că statul român a învățat din greșeli: obiectivele sunt mai clare decât în precedentele 3 strategii, indicatorii de progres sunt mai bine conturați, iar actorii implicați în implementare au făcut eforturi pentru a identifica sursele de finanțare (parțial, prin [PODCA 2007-2013](#), respectiv [POCA 2014-2020](#), donații în natură sau voluntariat).

Cel mai important element al SNA 2012-15, însă, este mecanismul de evaluare a progreselor, care aduce și menține laolaltă membrii celor 5 platforme de cooperare conturate încă din perioada consultărilor pentru elaborarea Strategiei. [Memorandumul guvernamental](#) care mandatează Ministerul Justiției să inițieze prelungirea perioadei de implementare a Strategiei până în 2017 demonstrează, cu atât mai mult, că SNA este un instrument care-și dovedește eficiența.

Acest document de poziție conturează câteva priorități anticorupție pentru anii 2016-2017, cu accent pe întărirea măsurilor de prevenție, cu mijloace administrative și manageriale, așa cum rezultă nu doar din obiectivele inițiale ale SNA, cât mai ales din [rapoartele misiunilor de evaluare](#) realizate în ultimii 2 ani și din concluziile [studiului criminologic](#) realizat cu sprijinul Guvernului olandez. Recomandările cele mai importante privesc implementarea și monitorizarea/evaluarea progreselor realizate de instituțiile care vor adera la SNA până la finele anului 2017.

ISTORIC

Anticorupția este, foarte probabil, cea mai bine profilată politică publică a statului român. De la înființarea [CNAICCO](#) sau de la prima intenție de reglementare a averilor ([Legea 115/1996](#)), se împlinesc deja 18-19 ani, iar în mai 2015 s-au împlinit 15 ani de la adoptarea celei mai importante legi anticorupție ([Legea 78/2000](#)). În perioada 2001-2010 au funcționat 3 strategii naționale anticorupție, cu rezultate care au fost interpretate foarte diferit, atât în sfera experților, cât și în retorica politică. Unul dintre motivele care au condus la interpretări divergente era legat de neclaritatea obiectivelor, altul de lipsa indicatorilor specifici, iar un altul de absența unei forme dedicate de finanțare. Consultările din 2011 au avut un rol determinant în eliminarea deficiențelor din trecut, mai ales în cadrul platformelor de cooperare cu agențiile specializate, cu autoritățile centrale, cu administrația locală, cu societatea civilă și cu mediul de afaceri.

Instituțional, începând din 2002, statul român a creat agenții specializate anticorupție, care să sprijine nu doar efortul de aplicare a legislației în domeniu, ci și dezvoltarea unei culturi a toleranței zero față de orice

comportament lipsit de integritate. [PNA/DNA](#) și [ANI](#) sunt printre cele mai cunoscute publicului larg, pentru că produc știri, însă mai există [Biroul pentru Recuperarea Creanțelor](#), care facilitează cooperarea internațională în cadrul UNCAC și GRECO, respectiv ține Secretariatul Tehnic al SNA, fără de care platformele de cooperare nu și-ar putea coordona activitatea. De asemenea, ministerele și mai multe autorități centrale și-au creat servicii specializate anticorupție—unul dintre cele mai relevante este [Serviciul Anticorupție din MDRAP](#), de curând transformat în Direcția Etică, Integritate și Anticorupție, care coordonează, din 2014, activitatea platformei de cooperare cu administrația locală.

Dacă ținem cont și de instituțiile care au funcționat la un moment dat (Autoritatea Națională de Control, 2003-2005) sau cele care urmează să fie înființate ([Agenția pentru administrarea bunurilor sechestrate](#)), ori cele care au o contribuție mai puțin evidentă ([Inspectia Judiciară](#) sau [Agenția Națională a Funcționarilor Publici](#)), observăm că politica publică anticorupție a statului român este suficient de viguroasă și de bine ancorată instituțional, chiar dacă nu întotdeauna a fost suficient de coerentă. Corecțiile de agendă și de cooperare instituțională sugerate prin Mecanismul de Cooperare și Verificare, prin evaluările GRECO sau UNCAC, respectiv prin acțiunile actorilor instituționali din țară, mențin lupta împotriva corupției în vizorul opiniei publice și contribuie la evoluția dinspre măsurile de combatere cu mijloace penale către măsurile de prevenție cu mijloace administrative și manageriale.

STAKEHOLDERI

- Ministerul Justiției, atât prin Secretariatul Tehnic SNA, cât și prin direcția care se ocupă de [Strategia de dezvoltare a sistemului judiciar 2015-2020](#);
- Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, atât prin DEIA, cu care coordonează platforma de cooperare cu administrația locală, cât și prin direcția care se ocupă de [Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014-2020](#);
- structurile asociative ale administrației locale: asociațiile comunelor, orașelor, municipiilor și consiliilor județene, cele ale administratorilor publici și funcționarilor publici, care au responsabilități în implementarea planurilor sectoriale SNA în fiecare instituție din administrația locală;
- Cancelaria Primului Ministru și Secretariatul General al Guvernului, care au responsabilități conexe cu obiectivele SNA, prin coordonarea [Planului Național de Acțiune OGP 2014-2016](#), a [Strategiei privind mai buna reglementare 2014-2020](#) și a [Sistemului de control managerial intern](#);
- Ministerul pentru Societatea Informațională și Agenția pentru Agenda Digitală a României, care au responsabilități sectoriale față de atingerea mai multor obiective din acest complex de strategii;
- Ministerul Finanțelor Publice și Ministerul Fondurilor Europene, care asigură sustenabilitatea financiară a tuturor instituțiilor implicate în atingerea obiectivelor din SNA și a celorlalte strategii naționale;
- agențiile specializate: Direcția Națională Anticorupție, Agenția Națională de Integritate, Direcția Generală Anticorupție din Ministerul Afacerilor Interne;
- autoritățile centrale din justiție: Consiliul Superior al Magistraturii, Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul ICCJ;
- reprezentanții tuturor celor 5 platforme de cooperare, dintre care cea privind mediul de afaceri și cea privind societatea civilă sunt ceva mai volatile;
- Parlamentul României;
- Administrația Prezidențială;

- Reprezentanța Comisiei Europene.

IMPACT

Intrarea în vigoare a noului Cod penal și a noului Cod de procedură penală, pare să fi produs, în ultimii 2 ani, o schimbare profundă în ceea ce privește capacitatea parchetelor de a cerceta/urmări și deferi justiției mai multe cazuri/dosare, iar instanțele par să aibă capacitatea de-a finaliza procesele într-un timp mai scurt (observație din [Raportul MCV pentru anul 2014](#), dar și din [Indicele de performanță al instanțelor 2015](#)). Din această perspectivă, componenta de combatere a corupției cu mijloace penale se află deja pe un drum bun, care pare ireversibil, dacă Parlamentul nu intervine cu modificări substanțiale în legislația aplicabilă. În acest context, este de notat că [SNA nu necesită](#) modificări majore ale cadrului legislativ.

Următorii 2 ani de implementare SNA vor trebui să se concentreze mai cu seamă pe introducerea în rutina managerială a instituțiilor din administrația publică a mecanismelor de prevenție. Scopul major al acestei reorientări tactice este de-a construi, în interiorul instituțiilor, o cultură organizațională a integrității, care să dea substanță [premisei SNA](#) că „orice nou dosar ANI sau DNA constituie un eșec al managementului instituției de a preveni incidentele de integritate.” Învățând din rezultatele misiunilor de evaluare SNA din ultimii 2 ani, Strategia trebuie să urmărească, în continuare:

- consolidarea poziției consilierului de etică în instituție și ajustarea codurilor de etică, astfel încât să devină veritabile instrumente de management al integrității, nu un nivel suplimentar de sancțiuni disciplinare;
- îmbunătățirea capacității de management al vulnerabilităților, cuplată cu aplicarea sistemului de control managerial intern, astfel încât rapoartele aferente să devină instrumente de învățare instituțională și de ajustare a culturii organizaționale;
- introducerea procedurilor de asigurare a protecției avertizorilor de integritate¹ și de prevenire a situațiilor de pantuflaj, astfel încât instituțiile să aibă la îndemână propriile mecanisme de corecție a suspiciunilor și/sau riscurilor de corupție;
- îmbunătățirea mecanismelor de transparență decizională (inclusiv acces la informații și date deschise) și prevenire a conflictelor de interese (inclusiv incompatibilități și declarații de avere ori de interese), pentru a crește încrederea publicului și reputația instituțiilor;
- includerea societăților comerciale cu capital de stat și a regiilor autonome în cercul subiecților SNA (tradițional circumscris doar instituțiilor publice), pentru a facilita creșterea competitivității României pe piețele europene, îmbunătățirea reputației firmelor românești în contextul [noilor raportări non-financiare](#), respectiv extinderea mecanismelor preventive în sectorul de afaceri.

¹ Un foarte interesant raport privind [Protectia avertizorilor în Europa de Sud-Est](#) a fost publicat în 2015.

#2 OPȚIUNI DISPONIBILE

OPȚIUNEA #1

Guvernul României avea la dispoziție opțiunea de a nu face nimic în legătură cu prelungirea SNA dincolo de finalul anului 2015. În această situație, lupta împotriva corupției s-ar fi aflat într-un impas similar celui înregistrat în 2011, cu diferența că 2016 este un an electoral. Chiar mai dificil decât un an electoral oarecare, 2016 nu se limitează doar la alegerile locale din iunie sau cele parlamentare din noiembrie/decembrie, ci cuprinde și alegerea noului CSM (probabil în octombrie sau mai devreme).

În paralel, mandatele Procurorului General al României și Procurorului-Şef DNA expiră în luna mai 2016, cu posibilitatea de-a fi prelungite cu numai 6 luni, până în noiembrie, iar suprapunerea cu celelalte 3 procese electorale poate complica situația. Nu în ultimul rând, în septembrie 2016, urmează să expire mandatul Președintelui ÎCCJ, fără să fie suficient de clar dacă actualul CSM sau cel rezultat din alegeri se va ocupa de procedura de propunere a unui nou Președinte.

De asemenea, încheierea SNA în 2015 ar fi atras necesitatea contractării unui audit independent, pentru care încă nu au fost alocate fonduri. Contractarea unui astfel de audit ar fi fost ineficientă, dacă ținem seama de întârzierile înregistrate cu privire la cea de-a treia rundă de evaluare SNA. În plus, România așteaptă în cursul anului 2016 rezultatele unor evaluări instituționale independente, din partea unor organisme internaționale, cum ar fi [MCV](#), CE,² [GRECO](#) și (posibil) [UNCAC](#).

În aceste condiții, reluarea activităților legate de elaborarea unei noi strategii naționale anticorupție ori de implementarea unor noi măsuri anticorupție nu s-ar fi putut relua mai devreme de primăvara 2017, după constituirea noului guvern și conturarea priorităților acestuia până în 2020. Opțiunea de a nu face nimic în legătură cu prelungirea SNA ar fi fost deschisă criticilor din partea mai multor stakeholderi interni și internaționali.

OPȚIUNEA #2

Reorientarea implementării SNA pe mecanismele de prevenție administrativă cu mijloace manageriale ține de esența Memorandumului guvernamental din [9 septembrie](#). Hotărârea Guvernului privind prelungirea SNA până în 2017 va aduce claritate în îndeplinirea obiectivelor care au înregistrat întâzieri și poate contribui la întărirea autorității Secretariatului Tehnic SNA în relația acestuia cu autoritățile și instituțiile administrației publice.

Decizia de a prelungi perioada de implementare a SNA până în 2017 acoperă majoritatea deficiențelor identificate la *Opțiunea #1* de mai sus (din primele două runde de evaluare), asigurând continuitatea eforturilor anticorupție și deschizând posibilitatea ca următoarea strategie națională în domeniu, din 2018, să poarte o denumire pozitivă, cum ar fi Strategia Națională pentru Integritate, probabil până în 2022, când se va încheia și implementarea proiectelor finanțate din POCA și [POCU 2014-2020](#).

Misiunile de evaluare SNA din primele două runde au scos în evidență o serie de neajunsuri la care trebuie să răspundă viitoarea Hotărâre de Guvern privind prelungirea SNA, în sensul că planul de acțiune aferent ar trebui să ia în considerare rezultatele scontate în secțiunea *Impact* de mai sus. Alături de un mecanism

² În prima parte a anului 2016 (posibil tot în februarie), Comisia Europeană va publica a doua ediție a [Raportului Anticorupție](#) privind statele-membre ale Uniunii Europene, un demers asumat/planificat la fiecare 2 ani.

de ajustare a planului de acțiune, pe baza rezultatelor din misiunile de evaluare aferente celei de-a treia runde (care se va desfășura, probabil, în 2016), Hotărârea Guvernului va trebui să țină cont de următoarele deficiențe identificate „la talpa țării”:

- lipsa unor proceduri, metodologii, registre legate de corecta aplicare a legislației existente (coduri și consiliere de etică, declararea averilor, intereselor și cadourilor, prevenirea conflictelor de interese, incompatibilităților și pantuflajului, acces la informații și transparență decizională, protecția avertizorilor, respectiv distribuirea aleatorie a dosarelor/sarcinilor);
- lipsa unor mecanisme eficiente de comunicare internă sau externă, de cele mai multe ori cauzate de
- lipsa personalului calificat și a pregătirii profesionale, lipsa spațiilor și a resurselor (dintre care se disting salarizarea inadecvată și procedurile necompetitive de recrutare sau contractare).

Notăm, în acest sens, că ar fi benefică includerea [sistemului de control managerial intern](#) în lista [măsurilor preventive anticorupție](#), pentru că toate aceste deficiențe ar fi putut fi identificate ca vulnerabilități, așa cum se arată în [documentele de sprijin](#) elaborate la nivelul MDRAP.

#3 RECOMANDĂRI

Întrucât *Opțiunea #1* este deja depășită, recomandarea noastră susține adoptarea *Opțiunii #2*, care nu este încă finalizată la nivelul Ministerului Justiției, în calitatea sa de inițiator. Considerăm că proiectul Hotărârii de Guvern privind prelungirea SNA până în 2017 are nevoie de un plan de acțiune ajustat față de deficiențele identificate în teritoriu (vezi lipsurile de la *Opțiunea #2*), pentru a atinge rezultatele scontate în secțiunea privind *Impactul*. De asemenea, planul de acțiune va trebui să cuprindă prevederi pentru înglobarea lecțiilor învățate din runda a treia de evaluări (eventual cu ajutorul [Comisiei de monitorizare](#) a progreselor înregistrate de România în domeniul reformei sistemului judiciar și luptei împotriva corupției). În egală măsură, Hotărârea de Guvern va trebui să prevadă mecanismul de finanțare a celei de-a treia runde de evaluare în 2016, contractarea auditului independent în iarna 2016-2017 și liniile directoare privind elaborarea viitoarei Strategii, în a doua jumătate a anului 2017.

JUSTIFICARE

Combaterea corupției, în sine, nu este suficientă, câtă vreme instituțiile au mecanisme sau structuri interne deficiente, care permit ca locul corupților condamnați să fie luat de corupți neprinși încă. Mijloacele penale, la rândul lor, nu sunt suficiente, când caracterul descurajant al normei penale [nu este perceput](#) nici măcar de către cei condamnați; în plus, nu este de dorit ca penitenciarele să devină suprapopulate. Desigur, este nevoie să fie păstrată componenta de combatere cu mijloace penale, însă, alături de controalele administrative și programele educaționale, aceasta trebuie însoțită de o mai viguroasă componentă de prevenire cu mijloace administrative/manageriale. De altfel, rapoartele MCV au subliniat de fiecare dată că România trebuie să implementeze măsuri disuasive la nivelul tuturor entităților vulnerabile la corupție. Deficiențele procedurale identificate prin misiunile de evaluare SNA arată necesitatea întăririi mijloacelor de prevenție, pentru perioada următoare, astfel încât cultura organizațională din instituțiile publice să devină o cultură a integrității, de toleranță zero față de corupători și corupți, deopotrivă.

IMPLEMENTARE

Pentru punerea în aplicare, la nivelul fiecărei instituții publice (inclusiv al regiilor autonome și al societăților comerciale cu capital de stat), a planurilor sectoriale de acțiune, subsumate SNA, este nevoie de o mai bună diseminare a Ghidurilor elaborate de MDRAP și de dublarea acestora cu programe de instruire sau de consiliere. În timp ce instruirea poate fi costisitoare (dacă nu poate fi realizată prin [POCA sau POCU 2014-2020](#)), consilierea poate fi mai la îndemână. În acest sens, pe baza bunelor practici identificate în rapoartele de evaluare SNA, se pot delega/detașa persoane-resursă în teritoriu.

Aceste persoane ar urma să fie identificate printre instituțiile care obțin performanțe notabile în privința unor din măsurile preventive SNA, nefiind necesar să se priceapă la întreaga gamă. Pentru o perioadă de timp determinată, aceste persoane-resursă pot lucra în instituții regionale/deconcentrate, în folosul acelor instituții publice care doresc să-și îmbunătățească performanțele anticorupție, cărora le acordă consultanță specializată. Parțial conexas cu acest subiect, este nevoie de un studiu privind organigrama/structura de personal minimală a instituțiilor publice și, eventual, o [dezbatere robustă](#) cu privire la comasarea unităților administrativ-teritoriale.

Desigur, pentru a continua identificarea de bune practici, este nevoie și de continuarea misiunilor de evaluare—ar fi de dorit ca instanțele și parchetele să înceapă să participe în cadrul misiunilor de evaluare; dacă statutul de magistrat îi oprește de la astfel de activități, măcar să permită vizite din partea misiunilor de evaluare, formate din reprezentanți ai celorlalte platforme de cooperare. Nu în ultimul rând, este nevoie ca, prin MDRAP și platforma de cooperare cu administrația locală, să se facă joncțiunea cu elaborarea viitorului Cod administrativ și Cod de procedură administrativă.

MONITORIZARE ȘI EVALUARE

Mecanismele de raportare a indicatorilor corespunzători măsurilor preventive, din teritoriu către Secretariatul Tehnic al SNA, trebuie să fie actualizate, în sensul de-a facilita procedurile de încărcare a indicatorilor de progres și accesul publicului la rezultate. În acest sens, trebuie lucrat pe două fronturi:

- În interiorul instituțiilor care raportează indicatorii, este de așteptat construirea unui software standard, care să ghideze persoana responsabilă de planul sectorial cu privire la rolul și tipul indicatorilor, eventualele surse de informare, bunele practici în materie și pașii de parcurs până la următoarea raportare sau până la momentul încărcării în sistem a unei noi grupe de indicatori, care vor oferi posibilitatea unei noi analize sau auto-evaluări.
- În exteriorul instituțiilor, interfața web a Secretariatului Tehnic SNA ar trebui să permită descărcarea datelor statistice în format deschis, pentru ca orice stakeholder să poată analiza evoluția instituției în cauză; dacă este posibil, similar modelului sloven,³ cel puțin o vizualizare standard ar trebui să avertizeze utilizatorii, printr-un cod de culori, cu privire la instituțiile care au o evoluție sau performanță bună/slabă pe fiecare dintre măsurile preventive SNA.

³ Pentru identificarea vulnerabilităților și riscurilor, [Comisia pentru Prevenirea Corupției](#) (KPK) din Slovenia utilizează un sistem similar celui de control managerial intern de la noi. Sistemul lor de management al riscurilor este bazat pe [matricea VMIA](#) (Victorian Managed Insurance Authority din Australia, statul Victoria). Matricea riscurilor este un instrument de analiză *online*, care oferă asistență vizuală imediată funcționarului responsabil din fiecare instituție, de fiecare dată când încarcă un nou set de date; în același timp, matricea atenționează și consilierii KPK, dacă există riscuri extrem de ridicate; nu în ultimul rând, inspectorii KPK utilizează un sistem de avertizare, pentru a putea urmări dacă instituția raportoare și-a instituit mecanisme de corecție într-un timp rezonabil de la momentul identificării unui risc major.